

VII.

Sveriges Arbejder- og Arbejdsgiver-
Organisationer.

Den officielle Redegørelse for Lockouterne og Storstrejken i Sverige 1909, der er udgivet af Kommerskollegiets Afdeling for Arbejdsstatistik, indledes med en Fremstilling af Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisation i Sverige. Af denne Fremstilling er nedenstaaende Oplysninger uddragne.

Den moderne Organisationsbevægelse blandt Arbejdsgivere og Arbejdere er i Sverige af ret ny Dato. Først omkring Aar 1880 begyndte de svenske Arbejdere, under direkte Paavirkning af det tyske og danske Socialdemokrati, i større Omfang at danne lokale Fagforeninger. Bevægelsen begyndte i Skaane, men bredte sig efterhaanden til Landets forskellige større Industridistrikter.

I Begyndelsen skred Fagforeningsbevægelsen ret langsomt frem, indtil det lykkedes den at tilpasse sine fra Udlandet hentede Former efter svenske Forhold. Fagforeningernes Politik lige overfor Arbejdsgiverne maatte være ret forsigtig, saa længe de enkelte Foreninger stod isolerede. Hver Fagforening omfattede i Reglen kun Arbejdere indenfor en enkelt Arbejdsbranche (herigennem opnaaedes størst muligt Interessefællesskab og Solidaritet), og den videre Udvikling af Organisationen fulgte samme Princip, idet de enkelte Fagforeninger sammensluttede sig ikke lokalt men fagvis og dannede Fagforbund, interlokale Organisationer i Lighed med de danske. Det første Fagforbund var Typografernes (1886).

Da Flertallet af Fagforbundene var strængt specialiserede — efter Arbejdernes Fagspecialitet, ikke industrivis efter Arbejdsstedets almindelige Produktionsart — kunde det ikke undgaas, at der hos samme Arbejdsgiver beskæftigedes Arbejdere, tilhørende flere forskellige Fagforbund. Det blev derfor snart nødvendigt at finde en

Form for Samvirken mellem de forskellige Fagforbund. Saaledes dannedes i 1898 Landsorganisationen ved Sammenslutning af Flertallet af de da bestaaende Fagforbund med ialt 27900 Medlemmer.

Udviklingen af de i Landsorganisationen deltagende faglige Arbejdersammenslutninger fremgaar af nedenstaaende Tal:

Ved Udgangen af Aaret	Afdelinger	Medlemmer
1900	793	41000
1901	814	40000
1902	808	40000
1903	863	47000
1904	1171	52000
1905	1288	57000
1906	1690	136000
1907	2144	186000
1908	2172	162000

Ved Begyndelsen af 1909 omfattede Landsorganisationen omtrent 2200 Fagforeninger med 162000 Medlemmer, fordelt paa 27 Fagforbund.

I en vis Samvirken med Landsorganisationen, om end endnu udenfor denne, stod et Antal andre Forbund, saaledes at den socialdemokratisk farvede Del af de svenske Arbejdersammenslutninger ved Begyndelsen af 1909 havde omkring 200000 Medlemmer. Dertil kommer det ikke-socialistiske »Svenska Arbetareförbundet« med ca. 11000 og forskellige andre uafhængige lokale Organisationer med 3—4000 Medlemmer. Hele Antallet af fagligt organiserede Arbejdere i Sverige udgjorde saaledes i Begyndelsen af 1909 ca. 215000 eller paa det nærmeste 50 % af Arbejderstyrken indenfor de af Organisationsbevægelsen i væsentligere Grad berørte Erhverv (altsaa ikke medregnet Jord- og Skovbrug m. v.).

Centraliseringen har naturligvis medført, at de lavere Organisationer (Fagforeningerne og Fagforbundene) har maattet afgive en Del af deres Magt til de højere (For-

bundene og Landsorganisationen), men denne Magtfor- skydning er ikke gaaet helt let fra Haanden, og de lokale Fagforeninger har ved Sammenslutningen til For- bund forbeholdt sig en ret betydelig Selvstyrelse, ligesom Forbundene ingenlunde har vist sig sindede at lægge alt for stor en Del af deres Magt i Landsorganisationens Hænder; tværtimod er denne til en vis Grad pligtig til at støtte Fagforbundenes Politik ogsaa i Tilfælde, hvor denne ikke finder Landsorganisationens Billigelse.

— Arbejdsgivernes Organisationsbevægelse i Sve- rige er endnu næppe en halv Snes Aar gammel. Be- gyndelsen skete egentlig først i 1902 under den Stor- strejke, Arbejderpartiet iværksatte i Anledning af det da brændende Stemmeretsspørgsmaal. Skønt denne Strejke havde et rent politisk Formaal, blev dens sociale Betyd- ning større end dens politiske. Under denne Forsøgs- mobilisering af henimod 100000 Arbejdere gik det nemlig op for de svenske Arbejdsgivere, i hvilken Grad de hidtil bestaaende »Yrkesforeningar« manglede Kampdygtighed. Man skred derfor til en Modernisering af disse Foreninger ved at spalte dem: til den ene Side opstod de forskellige Syndikatsdannelse med teknisk-økonomiske Formaal, til den anden Side Arbejdsgiverforeningerne som faglige Kamporganisationer. Disse nye Organisationer sammentømredes fra første Færd ret solidt; ved Siden af de mere ideelle Bindemidler som Kollegialitetsfølelsen og Faginteressen anvendtes noget saa reelt som pekuniære Garantiforpligtelser til ret betydelige Beløb, undertiden afgivne i Veksselform. Disse Garantiforpligtelser kunne opsiges til Betaling i Tilfælde, hvor paagældende Firma ikke vil efterkomme Centralorganisationens Beslutning*).

Af de moderne svenske Arbejdsgiverforeninger, hvis Oprindelse kan føres tilbage til »Organisationsaaret« 1902,

*) Som Eksempel paa Anvendelse af dette Tvangssystem i Praksis nævnes et Tilfælde, hvor et Firma for Brud mod Ar- bejdsgiverforeningens Lockout-Bestutning maatte betale en Bøde paa ikke mindre end 83.500 Kr.

er den største og mest betydningsfulde »Svenska Arbetsgivarforeningen«, hvis hurtige Vækst fremgaar af nedenstaaende Tal:

Ved Udgangen af Aaret	Antal Arbejdsgivere	Med Antal Arbejdere	Garantibeløb Mill. Kr.
1903	101	29000	2,2
1904	134	32000	2,9
1905	236	41000	3,8
1906	453	65000	6,1
1907	997	127000	10,7
1908	1258	154000	13,6
1909 (Midten af Aaret) ..	1423	163000	17,6

Den svenske Arbejdsgiverforening var ved sin første Fremtræden en ren Forsvarsorganisation med Strejkeforsikringen som bærende Princip, og i de første Aar gik Foreningens Virksomhed især ud paa at skaffe sine Medlemmer ensartet og billig Arbejdspris. Efterhaanden som Organisationens voksede i Omfang og Kapitalstyrke, gik den imidlertid over til et mere positivt Arbejde paa at varetage Arbejdsgiverinteresserne ved Arbejdsforholdenes Regulering gennem Kollektivaftaler. Af Betydning er især en i 1905 indført Lovændring, som sikrer Foreningen effektiv Kontrol overfor Medlemmerne, hvor det drejer sig om Afslutning af Kollektivaftaler (Priskuranter m. v.).

Udenfor »Svenska Arbetsgivarforeningens« Virksomhedsomraade falder imidlertid saa godt som hele den mekaniske Værkstedindustri og de Industrigrene, der staa denne nær (Jern- og Staalvareindustrien, Skibs- og Baadebyggerier, Vognfabrikker, elektromekanisk Industri osv.). Disse Fag ere organiserede i en særlig Centralforening, »Sveriges Verkstadsforening«, oprettet i 1902. Værkstedforeningen havde ved Udgangen af 1908 162 Medlemmer, der tilsammen beskæftigede ca. 35000 Arbejdere.

En tredje stor Arbejdsgiverorganisation er »Centrala Arbetsgivarförbundet«, væsentlig omfattende Byggefagene og en Del af deres Leverandører; Medlemstallet var i

Februar 1909 ca. 2000 med ca. 40—45000 beskæftigede Arbejdere.

Endelig maa nævnes en Række særlige Arbejdsgiverforeninger for de private Jernbaneselskaber (ca. 20000 Arbejdere), Landbrugerne (ca. 30000 Arbejdere), forskellige Haandværksfag samt Rederiforeningen. Disse sidste Sammenslutninger have dog ikke i samme Grad som de foran omtalte Karakteren af egentlige Kamporganisationer.

VIII.

Forudberegninger af Verdenshøsten.

Som bekendt fremkommer der hvert Aar i Løbet af Sommeren og Efteraaret forskellige Beregninger over den sandsynlige Størrelse af Verdenshøsten. Uagtet disse Opgørelser, der foretages paa et Tidspunkt, da der faktisk kun foreligger forholdsvis svage Støttepunkter for Beregningen, ikke kunne være meget nøjagtige, gør Spekulationen dog i stort Omfang Brug af dem, og de øve utvivlsomt ret stærk Indflydelse paa Priserne.

De forskellige Opgørelser differere ofte betydeligt, hvad nedenfor skal blive paavist ved et Par Eksempler. Nu har det internationale Landbrugsinstitut i Rom stillet sig den Opgave at virke retledende lige overfor Høstberegningerne ved paa et tidligt Tidspunkt at offentliggøre det fra officielle og officiose Kilder stammende Materiale, der indgaar til Institutet. Om dettes Forudberegninger kommer Virkeligheden nærmere end de øvrige, vil Tiden vise; foreløbig hævder Institutet, at dette — paa Grund af dets Forbindelser med Regeringerne i de forskellige Lande — alene er i Stand til at foretage Beregningen med en for Formaålet tilstrækkelig Nøjagtighed.

Forudberegninger af Verdenshøsten af Hvede i 1910 offentliggjordes bl. a. af Broomhall's »Corn Trade News«